

Таким чином, узагальнюючи вищенаведене, слід виокремити основні тенденції розвитку трудових прав в умовах воєнного стану: обмеження трудових прав працівників на підставі ЗУ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»; спрощення регулювання трудових відносин, про що зокрема свідчить аналіз ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність».

Варто наголосити, що проблеми законодавчого забезпечення трудових прав в умовах воєнного стану залишаються, але будь-які зміни законодавства мають бути виправданими та обґрунтованими. Інакше вони не зможуть відповісти викликам, які постали перед нами сьогодні. Створення ефективних гарантій трудових прав працівників, з метою недопущення зловживання новими можливостями та недобросовісної поведінки з боку роботодавця мають стати пріоритетним напрямком для держави в умовах воєнного часу.

Література

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України № 2136-ІХ від 15.03.2022. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 69.

2. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. Офіційний вісник України. 2010. № 72/1. С. 15. Ст. 2598.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність: Закон України № 2434 від 19.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2434-20#Text>

УДК 340.1(043.2)

Мулько В.А., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Череватюк В.Б., к.і.н., доцент

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року у відповідь на військову агресію російської федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 введено воєнний стан строком на 30 діб з 05:30 24 лютого 2022 року. Наступними указами Президента воєнний стан в Україні було продовжено і донині [5].

Для того, щоб зрозуміти зміст поняття воєнного стану і правові наслідки його введення, необхідно дати визначення даного поняття.

Стаття 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» містить визначення, що ж таке воєнний стан. Вона декларує, що воєнний стан - особливий правовий режим, який вводиться в країні або окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, крім надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, ще передбачає тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [3].

Звичайно, в умовах воєнного стану нашій державі ще важче захищати права громадян, коли об'єктивно потрібні якісь обмеження. Адже такі обмеження передбачають законодавство, яке звужує зміст та обсяг прав і свобод людини, а також фактори, що унеможливають або утруднюють їх реалізацію [6, с. 148].

Надзвичайно актуальним питанням в умовах воєнного стану є питання доступу до публічної інформації та забезпечення прав громадян на інформацію, адже вона є інструментом, який може врятувати життя та захистити здоров'я людей. Завчасне інформування громадян про ракетну небезпеку, про загрозу нападу, про евакуацію може запобігти гуманітарним катастрофам та вчиненню кримінальних правопорушень проти людяності, вбивствам та масовому геноциду українського населення російськими військовими [2].

Необхідно додати, що право громадян на доступ до публічної інформації гарантують такі документи:

– Конституція України (відповідно до статті 34 кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір) [1]:

- Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів,
- Закон України «Про доступ до публічної інформації»,
- інші закони.

В нинішніх реаліях нашої держави інформаційна безпека є одним із пріоритетних напрямів протидії агресії ворога. Оскільки, окрім збройного нападу, російські військові також здійснюють агресію проти України в інформаційному просторі. Кількість кібератак на національні інформаційні системи та об'єкти критичної інформаційної інфраструктури зросла втричі. 90% атак здійснили російські та білоруські військові хакери, діяльність яких фінансувалася владою. Основна їх ціль – цивільна інфраструктура. Ракетними та іншими обстрілами, інформаційними атаками окупанти намагаються завдати якомога більше шкоди простим

людям. У результаті військових дій багато агентств перенесли свої дані - одні в інші, більш спокійні частини країни, деякі - в хмари в Україні, деякі - за кордон [7, с. 152].

Саме тому в умовах тотальної дезінформаційної війни з боку ворожих інформаційних спецслужб, а також агресивних та нелюдських дій військових формувань російської федерації на території України життєво важливим є дотримання балансу між можливістю вільно виражати свої погляди та отримувати достовірну інформацію про хід війни з одного боку та захистом життя та здоров'я людини, яка може постраждати від реалізації такого права – з іншого. Разом з тим в умовах воєнного стану важливим є якісний та оперативний доступ до публічної інформації для забезпечення належного функціонування правової системи [6, с. 150].

Важливим є те, що воєнний стан не став приводом для свавільного владного тлумачення прав і обов'язків громадян, хаотичного введення обмежень і заборон. Послідовно, відповідно до актуальності та потреби, приймаються закони, що регулюють правила поведінки. З моменту оголошення воєнного стану в нормативно-правові акти внесено зміни з урахуванням реалій ведення війни. Вони стосуються регулювання окремих аспектів інформаційних правовідносин щодо заборони поширення певної інформації з огляду на її суспільну небезпеку, вирішення питань обліку ІТ в умовах воєнного стану, встановлення чи посилення обов'язку поширення певної інформації. У результаті Верховна Рада ухвалила закон, який встановлює кримінальну відповідальність за незаконну фото- та відеозйомку дій Збройних сил та міжнародної військової допомоги під час воєнного стану. Також посилено кримінальну відповідальність за виготовлення та збут забороненої інформаційної продукції [4].

Сучасні військові реалії чітко показують, що інформація є «зброєю масового ураження». Тому необхідно створити ефективний механізм забезпечення національної інформаційної безпеки та дотримання прав людини, щоб люди не відчували на собі наслідки порушення свободи та демократії. Для побудови ефективної системи інформаційної безпеки важливо базувати її на трьох логічних складових механізмах однієї системи, таких як: 1) технологія – існування усіх необхідних технічних компонентів для створення та функціонування системи; 2) політика – національна політика повинна мати на меті забезпечення інформаційної безпеки 3) право – об'єднання всіх актів в якісні законодавчі документи. Тому формування інформаційної безпеки в умовах війни є складною технічною та політико-правовою діяльністю, спрямованою на захист країни, суспільства та людини.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 114.
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.
4. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану: Закон України від 24.03.2022 № 2160-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#n10> (дата звернення 07.12.2022).
5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 07.12.2022)
6. Газдайка-Василишин І.Б. Українська кримінальна юстиція в умовах війни: матеріали VIII (XXI) Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9-11 черв. 2022 р.). Львів: ЛьВДУВС, 2022. 272 с.
7. Котерлін І.Б. Інформаційна безпека в умовах воєнного стану у аспекті забезпечення інформаційних прав і свобод. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 1. С. 150-155.

УДК 347.73(043.2)

Мушенко В.В., д.ю.н., професор,
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

ФІНАНСОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПОДАТКОВО-ПРАВОВІЙ ПАРАДИГМІ ВОЄННОГО СТАНУ

Важливою умовою забезпечення законності та правопорядку в державі є нормативно-правове закріплення механізму юридичної відповідальності, яка відіграє особливу роль у політичному, економічному, соціальному житті суспільства та розвитку держави. Одним із дискусійних питань є визнання фінансової відповідальності самостійним видом юридичної відповідальності, а також особливостей та доцільності застосування такого виду державного впливу в умовах оголошення правового режиму воєнного стану.

Саме тому, доведення до наукової спільноти авторських аргументів щодо визнання фінансової відповідальності окремим видом юридичної відповідальності та засобом ефективного впливу на процес урегулювання